

Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet vid förskolan Sjölliljan

Gäller 2016/2017

Beslut och ansvarig för dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet

Marianne Gustafsson
Förskolechef, Sjölliljan
2017-09-25

Dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet vid förskolan Sjölliljan

Innehåll

1) Underlag för att ta fram dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet ..	3
2) Förutsättningar	3
Styrning och ledning	3
Personaltäthet och barngruppens storlek och sammansättning	3
Personalens kompetens	3
Lokaler och miljö.....	4
3) Arbetet i verksamheten	4
Synen på barns utveckling och lärande.....	4
Förhållningssätt	4
Pedagogik och arbetsmetoder.....	4
Lillstimmet	5
Hajen-Nemo	5
Hajen-Krokodilen.....	6
Neptun	8
Kompetensutveckling	10
Delaktighet och inflytande	10
4) Resultat och måluppfyllelse.....	10
Redovisning av måluppfyllelse i förhållande till nationella mål	10
Trygghet och trivsel & Inflytande – Delaktighet.....	11
Lärande och utveckling & Inflytande – Delaktighet	12
Situationen för barn i behov av särskilt stöd.....	12
Barn med annat modersmål än svenska	13
5) Analys och bedömning av måluppfyllelse.....	14
6) Åtgärder för förbättring	15
Nya utvecklingsområden.....	15
Fördjupa förståelsen av uppdraget	15
7) Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling	16

1) Underlag för att ta fram dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet.

Som underlag i dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet har vi använt oss av kvantitativ information såsom statistik från Pro Capita (vårt administrativa system) och olika enkätundersökningar. Vi har använt oss av verksamhetsplan, arbetsplan och handlingsplan. Även diverse material från Skolverket och Skolinspektionen ingår i vårt underlag. Mestadels har vi dock använt oss kvalitativt underlag såsom självskattningar, dokumenterade lärdomar och erfarenheter från de olika arbetslagen. Ytterligare ett underlag har varit utvecklingssamtalen. Dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på Sjölliljan ska diskuteras i arbetslagen, i personalgruppen och i föräldrårådet. Den fastställs på en arbetsplatsträff och därefter läggs den ut på vår hemsida.

2) Förutsättningar

Styrning och ledning

Ledarresursen på förskolan Sjölliljan består av 1,0 förskolechef som ansvarar för tre förskolor inom Norra Gotlands förskoleområde (Sjölliljan, Björkdungen och Solklinten). Förskolechefen ingår i en arbetsgrupp med skolledare (rektorer och förskolechefer) från förskolor och skolor på Norra Gotland. Till stöd för ledningen inom Norra Gotlands förskoleområde finns 0,45 tjänst skolassistent.

På förskolan finns det tre arbetslag. Varje arbetslag organiserar för omsorgen, utvecklingen och lärandet i och med sina barngrupper.

Vi har ett konferenssystem där förskolechefen möter personalen på arbetsplatsträffar och barnhälsokonferenser. Förskolepersonalen har reflektionstid i arbetslaget varje vecka. Förskolan har ett öppet föräldråråd. Förskolechefen genomför medarbetarsamtal och lönesamtal årligen. Det bedrivs ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Personaltäthet och barngruppens storlek och sammansättning

Förskolan har tre avdelningar. Lillstimmet är en 1-3 årsavdelningar med 15 platser. Hajen en 3-4 årsavdelning med 25 platser fördelade under delar av dagen i två grupper, Nemo och Krokodilen. Neptun, är en 5 årsavdelning med 12 platser. Dessa platser är inte beständiga, de kan behöva flyttas mellan de olika avdelningarna beroende på den aktuella barngruppens behov.

Antalet barn har under verksamhetsåret växlat mellan 40 - 52 barn. Under året har behovet av öppethållande på förskolan varit 6.00 – 18.00.

På förskolan har det varit 10 tjänster, fördelade på 2,8 förskollärartjänster och 7,2 barnskötartjänster. Från och med april månad har området haft tillgång till en 0,75 tjänst pedagogista, subventionerad av Skolverket. Inom Norra Gotlands förskoleområde finns ett barnhälsoteam som består av specialpedagog, talpedagog, BVC-sjuksköterska, psykolog och förskolechef.

Personalens kompetens

Den tillsvidareanställda personalen består av 3 legitimerade förskollärare och sju barnskötartjänster varav fem av barnskötarna är behöriga. Övriga har yrkeserfarenhet i varierande grad.

Lokaler och miljö

Förskolan ligger i Fårösund. Verksamheten har nära till havs-, park-, skogs- och grönområden. En ombyggnad/periodiskt underhåll av förskolan har länge varit planerad men den har ännu inte påbörjats. Lokalerna för avdelningarna Lillstimmet och Hajen är belägna i ett gammalt ålderdomshem, personalen har försökt att anpassa lokalerna till förskoleverksamhet men det behövs en ombyggnation för att lokalerna ska kunna betecknas som goda förskolelokaler, anser förskolechefen. Avdelningen Neptun har haft sin verksamhet i skolans lokaler, delat med fritidshemmet, förskoleklassen och årskurs 1 och 2. Förskolan ligger nära Fårösundsskolan, där det finns tillgång till idrottshall som förskolan nyttjar.

3) Arbetet i verksamheten

Synen på barns utveckling och lärande

Inläring utgår från något på förhand givet, ett antal fakta. Lärande däremot, förutsätter en aktiv bearbetning, en konstruktion av kunskap. Aktiva handlingar i ett sammanhang skapar kunskap genom att man gör det till en del av sig själv. I dagens samhälle är det av stor betydelse att kunna använda och utveckla sina kunskapskvaliteter/förmågor såsom exempelvis kreativitet, kommunikation, analys, motivation, samarbetsförmåga, noggrannhet och ansvarstagande för att kunna lyckas med utbildning och arbetsliv. Förskolechefen är övertygad om att förskolans betydelse av att främja utvecklandet av dessa förmågor är stor. Pedagogernas ansvar är att utmana och stimulera barns lärande och utveckling genom att erbjuda en inspirerande och föränderlig miljö som inbjuder till skapande, experimenterande, lek och lärande. De ska också skapa en generös och tillåtande miljö där alla blir sedda och känner att de är värdefulla. Varje barn är kompetent, pedagogerna lyssnar med alla sina sinnen och vill förstå varje barn genom att titta, aktivt fråga och reflektera tillsammans.

Förhållningssätt

Utveckling av förskolan är ett resultat av många samverkande faktorer. Pedagogernas agerande är dock helt avgörande för förverkligandet av utvecklingen. Det är i mötet mellan pedagoger och barn som utvecklingen tar gestalt. Huvuduppdraget är att stötta barnens relationer, ge dem goda kunskaper och värna de demokratiska värderingarna. Det är viktigt att skapa ett klimat där alla känner sig sedda och omtyckta, ju mer man uppmärksammar ett positivt beteende desto större är sannolikheten att man får se ännu mer av det. Föräldrarna är en resurs i förskolan och förhoppningen är att de känner sig delaktiga i verksamheten.

Vi arbetar för att trygghet, glädje, samspel och lärande ska bilda en helhet. Då är det av största vikt att pedagogerna ser varje barns möjligheter och att de är engagerade i samspelet med både det enskilda barnet och barngruppen.

Pedagogik och arbetsmetoder

Förskolechefens vision är att ”*kunskap är lätt att bära och den ger mer lust att lära*”. Med kunskap menas alla områden inom Normer och värden, Utveckling och lärande samt Barns inflytande som ingår i förskolans läroplan, Lpfö-98, reviderad 2016. Förskolechefen verkar för att varje barn som går på Sjöliljan ska ha rätt till ett lustfyllt, meningsfyllt och innehållsrikt lärande, att erövra omvärlden tillsammans med andra. Alla barn ska genom lek och lärande i lekfulla former ges möjlighet att ta till sig och utveckla så mycket kunskaper, ve-

tande och klokhet som möjligt om sig själva, grupprocesser, natur, teknik, olika språk, kultur, samhälle, estetik, matematik samt omvärlden förr, nu och i framtiden. Detta kunnande, vetande och klokhet ska de kunna använda sig av i olika situationer och sammanhang som uppstår i livet. För att ha möjlighet att utveckla sina olika förmågor behövs variation i lelandet och lärandet. Lärandet ska upplevas meningsfullt och förståelse skapas genom medskapande. Vi på förskolan Sjöljiljan anser att leken är oerhört viktig för barns välmående, utveckling och lärande. I leken stimuleras fantasi, inlevelse, kommunikation och förmågan till symboliskt tänkande.

Nu presenteras de olika avdelningarnas tankar om och beskrivningar av verksamhetsårets arbete i verksamheten:

Lillstimmet

Under verksamhetsåret har våra rutiner fungerat bra vilket har skapat trygghet för barn och vuxna. Vi har observerat, lyssnat och sett vad barnen är intresserade av. I alla vardagliga situationer har vi stimulerat barnens språkutveckling, genom att prata med dem och fört en dialog, ställt frågor t ex. vid sagoläsning, rim och ramsor, vi har sjungit samt använt oss av tecken som stöd. Dock upplever vi att de planerade samt spontana pedagogiska och utmanande tillfällena inte genomfördes i den utsträckning vi önskat. Läroplanen och dess innebörd behöver ges tid till att reflektera över för att den ska genomsyra vår verksamhet.

I vår grupp har barnens inflytande mest varit att få välja och önska aktivitet, önska sagor, sånger, vilken frukt man vill ha. Vid några tillfällen fick ett av barnen som gärna ville vara med och hålla i samlingen göra det, barnet valde en flanosaga som hen gjorde tillsammans med en pedagog.

Digitala verktyg som vi använt oss mest av är iPaden, där vi har tagit fram sånger t ex Babblarna. QR koder har vi inte arbetat med då vi inte känt oss bekväma med verktyget.

Hajen-Nemo

Nemos barngrupp bestod under höstterminen 2016 av 12 barn varav 6 med annat språk. Vi arbetade mycket med rutiner vilket vi såg gav resultat i trygghet, språket, samarbete och respekten för varandra. Vi arbetade även med att barnen skulle lära sig ta hänsyn till varandra och sakerna runt om kring dem. Vi arbetade mycket mot kränkande behandling då det förekom fysiskt våld så som slag och knuffar. Det gick sakta men säkert framåt och vi såg en förändring i slutet av terminen då barnen visade mer respekt för varandra och vuxna. Lekfullt lärande har genomsyrat vår vardag. Vi diskuterade ofta med barnen om respekten till varandra, då vi har haft olika religioner och etnisk tillhörighet i vår grupp har det fallit sig naturligt.

Till vårterminen blev det förändringar i gruppen, några flyttade och andra kom till, sammanlagt 13 barn. Vi utökade med aktiviteter som till exempel, dans och rörelse, språk/mattesamlingar och skapande. Vi såg stor utveckling bland barnen och mycket stor utveckling för våra asylsökande barn, barnen började leka och kommunicera med varandra, även det svenska språket kom igång ordentligt. Barnen blev mer öppna och lekte med varandra på ett respektfullt och samarbetande sätt. Även språket för de barnen med annat språk utvecklades positivt och de kunde göra sig förstådda med ord och korta meningar. Vi har observerat vad barnen är intresserade utav och format verksamheten utefter det.

I vår grupp har vi arbetat mycket med sånger, rim och ramsor. Vi har läst sagor på olika sätt, bok, flano, boksnok (iPad som är kopplad till projektor) och använt oss utav tecken, just för att utveckla barnens språk. Barnen har varit mycket intresserade och vetgiriga och det har utmanat oss som pedagoger att hela tiden lära oss nya tecken. De digitala verktygen har använts flitigt som till exempel Ipad där vi har använt oss utav QR-koder och Boksnok för att stimulera språkutvecklingen. Barnen har utvecklat sin förmåga att lyssna och reflektera samt ställa frågor, mycket ”varför” frågor.

Vi har haft mycket skapande som till exempel kulmålning, sockermålning, färgtryck med olika frukter, klippa och klistra och leka med lera. Bygga olika konstruktioner utav sand, lego, pluss-pluss, tågbanor och kuddar. Vi har sjungit mycket. Vi har haft dans och rörelse ofta. Där fick barnen följa instruktioner och utveckla sin motorik och kroppsuppfattning.

Vad det gäller Naturvetenskap och teknik har barnen skapat växthus av mjölkförpackningar som de sedan fick plantera frön utav paprika, melon, tomat och solros, i. De fick upptäcka vad som hände med fröet. Vi har fött upp fjärilar och vi letar ofta insekter och maskar ute och tar reda på vad de lever utav.

I lekar har vi tillägnat oss matematik genom att träna på färger, former, prepositioner, mängd och antal. Vi har gett barnen viss utmaning i att lösa vardagliga problem som till exempel ommöblering i ett rum, alla ska få plats på mattan vid samlingen.

Vi präglas av en syn på barn som nyfikna individer, och stimulerar och utmanar barnens utveckling och lärande genom att utgå från och observera barnen. Vi vill fortsätta utmana barnen i den språkliga utvecklingen genom att till exempel låna språklådor från talpedagogerna, leka olika lekar och läsa nya böcker, lära oss nya tecken för att kunna förtydliga språket. Målet är att den pedagogiska dokumentationen kommer att användas mer aktivt. Vi vill få in mer Natur och teknik i vardagen. Vi behöver bli bättre på är att förklara vad just matematiken betyder och innehåller. Det vi tycker är självklart är kanske inte så självklart för någon annan.

Hajen-Krokodilen

Vi har under verksamhetsåret arbetat med de olika prioriterade målen; mångkulturellt, digitalt lärande och språk. Dessa har vi använt genomgående i de olika projekt och temaarbete som pågått. I alla de planerande aktiviteterna har vi tagit didaktiska ställningstagande till hur dessa uppfyller de olika läroplansmålen. Vi använder oss av läroplanspappret för att berätta för föräldrarna hur vi gör detta.

Under hösten 2016 påbörjades temaarbetet ”Jag/Världen” där barnen fick lära sig att uppfatta sig själva som individ och deras plats i ”lilla världen”. Vi har pratat om andra länder och vi reste till Japan för att utforska deras kultur och traditioner. Här har vi även arbetat aktivt med att barnen ska förstå innebörden med att vara en demokratisk medborgare. Detta är något som vi arbetar driftigt med i vardagliga situationer. Barnen har fått träna mycket på samarbete och detta har stärkt deras förståelse för vikten av att samarbeta.

Under både hösten och våren har vi fått ett skriftligt meddelande i brevlådan som vi har arbetat med i skogen. Dessa uppdrag har haft fokus på matematiska begrepp och naturvetenskap. Barnen har fått en förståelse och respekt för sin närmiljö och hur de kan ta an-

vändning av naturen. Vi har även arbetat med kemiska processer och fysikaliska fenomen genom att göra olika experiment där vi har upplevt dessa med alla våra sinnen.

Vid våra samlingar innan maten får vi tillfällen att kommunicera genom olika metoder. Barnen har fått öva på att leda samlingarna där språk, matematik och den egna individen varit i fokus för barnens utveckling. Under hela hösten och halva våren har vi varit i skolans gymnastiksal en gång i veckan och haft olika rörelsepass och lekar. Där har vi pratat med barnen om läroplanen och de har fått varit med och lämnat synpunkter på vad de vill göra och vad de tyckte om vid varje tillfälle. Vi har genom olika metoder berättat och lyssnat på olika berättelser. Detta för att barnen ska få träna på att möta olika medier och kunna tolka dessa.

Genom att ha barnens intresse i fokus arbetar vi efter det lekfulla lärandet. När det är barnen som ställer frågor eller pratar om vissa saker blir det lättare att vara med som en medforskare. Vi vill variera mellan att ha ett pedagogiskt perspektiv och att ta till oss barnens egna perspektiv.

För att kunna utvärdera vår verksamhet har vi bland annat använt oss av TRAS-materialet (Tidig Reflektion Av barns Språkutveckling) och genom detta har vi kunnat synliggöra vad vi måste ha i vårt fokus för att kunna fortsätta med att utveckla barnens språk. Till exempel såg vi att vi inte hade arbetat med Rim och ramsor i barngruppen och tog detta till oss. Vi har även lagt fokus på att barnen ska kunna skriva sitt egna namn. Barnen har visat ett intresse för bokstäver och hur de stavar till olika enkla ord. Vi har tränat på barns språkutveckling genom att vi har tagit oss tid att lyssna på vad de säger och diskutera detta med dem både individuellt och i grupp. Detta har varit genomgående oberoende av situation. Vi har planerat olika aktiviteter som stimulerar och utvecklar barnens språk. Barnen får möta språket på ett varierat sätt för att kunna möta alla barnen på deras olika nivåer. TAKK-utbildningen har gjort oss mer uppmärksamma på att använda stöd och förstärkningstecken vid måltidssituationen samt vid samlingen. Vi har även försökt använda det som ett försäkrande språk i vardagsspråket med de barn som har en mindre utvecklad svenska. Vi har märkt att barnen har tagit till sig och tagit med sig detta till hemmet och engagerat föräldrarna i att kommunicera genom tecknen.

Vi ser barnen som kompetenta och detta gör att vi har deras intressen och åsikter i första rummet när vi planerar verksamheten och miljöns utformning. Vi använder miljön som den tredje pedagogen. För att kunna se att vi arbetar mot läroplanens mål använder vi oss av pedagogisk dokumentation. Genom att lyssna till barnen vill vi på ett kreativt sätt möta dem i deras egna barnperspektiv. I vår yrkesroll ingår det att vi ska vara goda förebilder för barnen och visa på hur man ska bemöta varandra. Vår huvudlokal har varit Ateljén och där har vi försökt presentera materialet på barnens nivå och de har inte ofta behövt be om hjälp för att komma åt olika material.

Det är viktigt att barnens åsikter och tankar kommer fram då vi formar verksamheten efter dessa. Vi lyssnar på barnen och formar verksamheten efter deras intressen och åsikter. Har barnen ett brinnande intresse för till exempel Serien Labyrint på barnkanalen så gör vi eget slime som vi utforskar och experimenterar med. Vi gör olika hinderbanor och barnen skapar sen egna hinderbanor. Exempelvis när vi går till skogen har barnen visat ett stort intresse för insekter och detta har vi mött upp genom att föda upp egna fjärilar och följa deras utveckling. Barnen fick göra egna mikrofoner och ville dansa och sjunga med i de olika schlagerlåtarna. Vi satte igång de olika musikvideorna till låtarna och barnen tränade på sin

rumsuppfattning, motorik, kroppsuppfattning och självkänsla. Vi förklarar för barnen vilka vinster de får av att vilja ha ett inflytande och hur de kan gå till väga. Eftersom vi observerar barnen när de har fri lek så ser vi vad de tycker är intressant och dras åt. Om barnen visar stort intresse för att måla bemöter vi detta genom att tillämpa olika metoder för att måla.

Vi har våra ramar med mål utifrån förskolans styrdokument och hur dessa uppnås kan vi utvärdera genom den pedagogiska dokumentationen. Hur vi ska gå till väga för att uppnå de olika målen är att observera, lyssna och prata med barnen om vad de vill göra. Genom att vara närvarande som pedagoger kan vi skapa rätt förutsättningar för barnens inflytande. Vi vill ge alla barnen möjlighet att kunna uttrycka sig. Vi har genomfört barnintervjuer där varje barn har fått säga sin åsikt om verksamhetens olika delar.

Nästa verksamhetsår utvecklingsområden: Läroplansmålen som behandlar teknik i vardagen och i större sammanhang måste sättas i större fokus under kommande termin då barngruppen lättare kan bygga vidare på sina tidigare erfarenheter. Vi vill fortsätta att arbeta aktivt med barns personliga och sociala utveckling med till exempelvis samarbetsövningar och värdegrunden. Bli mer medveten om hur vi som pedagoger har ett stort inflytande och vilken makt vi verkligen har. Tänka medvetet om hur vi är som förebilder för barnen och hur vi kommunicerar. Försöka använda oss av barnråd för att barnen ska få träna sig på att utvärdera och diskutera. Vi vill att barnen får skapa och testa olika material och tekniker samt att skapa genom filmning.

Neptun

Under verksamhetsåret har vi arbetat med känslor utifrån en bok som heter Ville Vilse av Carina Wilke och Katarina Dahlqvist. Boken sammanfattar mycket av förskolans läroplan. Den handlar om könsroller och jämställdhet, om mobbing och känslor, om miljö och den egna hälsan. Vi har genom detta arbete fått med många olika diskussioner där barnen kommunicerat på olika sätt, genom tex tecken, miner skapande samt det talade språket. Vi har varvat arbetet med boken tillsammans med olika lekar och samarbetsövningar för att stärka barnet som enskild individ samt i samspel med andra. Många diskussioner om bland annat kultur och sexuell läggning har förekommit. Svenska traditioner har vi kunnat få med i verksamheten. Vårt försök att lyfta fram andra kulturer och traditioner upplever vi varit begränsat. Detta då förmågan att kunna kommunicera inte varit möjligt i den utsträckning vi önskat. Vi har kunnat se att detta arbete givit resultat på gruppen. Till en början var barnen låsta till en lekkamrat vilket har ändrat sig. Vi upplever nu att varje barn kan leka med fler barn och i större grupper. Språket upplever vi blivit vänligare, det är inte lika många konflikter som tidigare och barnen löser ofta konflikterna själva genom dialoger.

Hälsans betydelse har vi fått med genom vår gymnastik där olika diskussioner förekommit. Genom gymnastiken har vi kunnat träna självständighet, förmågan att ta hänsyn till olikas viljor samt demokratiska beslut. Matematiken samt ordförståelse har vi lyft in vid olika tillfällen då barnen t ex räknat över vem som fick flest bollar på sin sida. Barnen har varit delaktiga i utformningen av varje gymnastikpass, tillsammans har de planerat och reflekterat.

Vi har under hela året lekt många olika lekar och sjungit. Vi har dramatiserat lite, dock inte i den utsträckningen som vi önskat vilket vi upplever berodde på att intresset till en början inte fanns hos barnen.

Respekt för djur och växter har varit en naturlig del i vardagen både inne och ute. Vattnet har varit en stor diskussion och dess påverkan på livet. Vi upplever ändå att detta är ett utvecklingsområde. I ämnet hur människor, natur och samhället påverkar varandra finns mycket mer att lyfta fram.

Språkutveckling – vi har arbetat med rim och ramsor, sånger, berättande, böcker och film. Barnen ritar/målar utifrån film eller saga och berättar vad de har gjort och var i berättelsen deras målningar finns, detta bland annat för att träna sin förmåga att se den kronologiska ordningen och förstå sammanhang. Vi har haft en hemlig låda där barnen lägger i ett föremål som de sedan beskriver för de andra barnen. Där har barnen tränat sin förmåga att uttrycka sig, begrepp, ordförråd, formulera sig med mycket mera. Barnen har utvecklats mycket och blivit starka i sina förmågor att uttrycka sig och diskutera, ställa frågor och lyssna. Barnen har även utvecklat intresse för bokstäver och symboler. Vi upplever att vårt arbete med att leka med bokstäver och ge barnen möjlighet att prova läsa har bidragit till att alla nu är med och har ett intresse av att läsa och skriva. Vi hade från början några barn som hade ett brinnande intresse av att läsa och skriva vilket vi upplever hjälpte till att fånga de andra barnens intresse till detta.

I arbetet med språket har vi kunnat få in mycket matematik genom olika lekar. Vi har i olika diskussioner och problemlösningar fångat det matematiska så som former, antal och mängder med mera. Vi har röstat och räknat och vi har bland annat gjort stapeldiagram för att visa på olika sätt att mäta mängd på.

Vid behov samlar vi barnen och diskuterar, det kan vara om det har hänt något i gruppen som barnen eller vi vuxna vill lyfta, ibland röstar vi om det inte går att diskutera fram en lösning.

Genom att observera barnen och samtala med dem får vi en förståelse av vad som intresserar dem samt vad det finns för områden som behöver utvecklas. Utifrån det har vi planerat vidare. Vi såg att intresset för att bygga och konstruera växte och vi skaffade då mer material, fler platser att bygga på men även mer att bygga med. Det finns alltid möjlighet att under dagen välja fritt vad man vill göra men även de styrda aktiviteterna har barnen oftast till viss del varit med och format. Vi har presenterat saker vi tror funnits intresse av. För att säkerställa att barnen verkligen gör egna val och får träna på att känna efter vad de verkligen vill tar vi ibland undan barnen ett i taget när vi ställer frågor, för att de inte ska välja efter kompiserna utan göra ett eget aktivt val. Vid dessa tillfällen har vi sedan lyft de olika valen i helgrupp och haft diskussioner kring ämnet, detta för att göra barnen uppmärksamma på tex varför det är viktigt att ha en egen vilja. Vi har även lekar där vi tränar detta. Vi pratar ofta om ”olika men lika bra”. Vi har utvärdering tillsammans med barnen efter olika aktiviteter för att förstå vad som är intressant. Gymnastiken har planerats tillsammans med barnen. Ibland får vi signaler från föräldrar vad barnen pratar om hemma och då kan vi följa upp detta på förskolan tex. klockan.

Vårt förhållningssätt är att vara närvarande vuxna, att vi lyssnar på vad barnen har att berätta och vad de är intresserade av, litar på deras förmåga att komma med lösningar. Att vi har tillit till och förväntningar på att barnen kan och vill.

Vi upplever att vi nästa verksamhetsår behöver ett mer medvetet arbetssätt kring Teknik och utveckla detta område.

Kompetensutveckling

Under året har den gemensamma och enskilda kompetensutvecklingen bestått av:

- TAKK (Tecken som stöd)
- Schoolsoft
- Office 365
- QR-koder
- IT-Pilotprojekt, nyanlända barn på förskolan.
- Informationssäkerhet - digitala verktyg, föreläsning.
- Att möta och bemöta barn med annorlunda funktionssätt. Jan-Erik Nilsson & Marie Lundahl.
- Interkulturellt arbete i förskolan, erfarenhetsutbyte.
- Om flerspråkiga barn, föreläsning.
- Utvecklingsarbete, Jämställd förskola.
- Träna för din hjärna, Anders Hansén.

Delaktighet och inflytande

Förskolechefen arbetar för att det ska råda ett öppet klimat på förskolan. Alla som arbetar på förskolan ska ha en öppen dialog med barnen och deras föräldrar som ska kunna uppleva att de känner sig välkomna till förskolan med sina tankar, funderingar och förslag. Föräldrarna ska veta var de kan föra fram förslag och synpunkter i olika frågor. De ska kunna få information om kommande beslut i frågor som kan påverka barnen och är av intresse för föräldrarna.

Personalen har en daglig kontakt med föräldrarna. På de olika avdelningarna på förskolan finns förskolans mål uppsatta, där finns aktuell information om aktiviteter, om något särskilt är på gång såsom sjukdomar, lappar som ska lämnas in eller möten som ska hållas. Vår likabehandlingsplan hittas på hemsidan. Alla barn på förskolan har en egen pärm där föräldrarna kan följa sitt barns utveckling och lärande. Föräldramöten på avdelningarna genomförs en gång per verksamhetsår. Utvecklingssamtal erbjuds en gång per verksamhetsår. Personalen skriver veckobrev eller månadsbrev med information om den verksamhet de för tillfället bedriver, till exempel språkutvecklingsarbete, experiment som görs, lekar som leks eller olika projekt de arbetar med. De skickar sms med allmän kompletterande information eller bilder från verksamheten samt sms till föräldrar gällande enskilda barn. Från och med maj månad använder sig förskolan av Schoolsoft. Vi har ett öppet föräldraråd per termin där vi behandlar frågor som är viktiga för verksamheten och som kan ha betydelse för barn och vårdnadshavare.

4) Resultat och måluppfyllelse

Redovisning av måluppfyllelse i förhållande till nationella mål

I början av vårterminen 2017 genomförde Region Gotland en föräldraenkätundersökning som mätte trygghet, samarbete och helhet. Förskolan Sjöliiljans svarsfrekvens var 71 %, resultaten gav följande medelbetyg:

- Utveckling – Lärande 3,7 Värde medel kommunala enheter 3,6 (en fyrgradig skala)
- Samarbete – Kommunikation 3,5 Värde medel kommunala enheter 3,4 (en fyrgradig skala)
- Nöjdhetsindex, helheten 8,3 Värde medel kommunala enheter 7,8 (en tiogradig skala)

För att få ytterligare underlag till vår utvärdering genomförde vi själva en föräldraenkätundersökning under maj månad, cirka 80 % av föräldrarna svarade på enkäten.

Nedan visas 2017 års resultat av föräldraenkäten som genomfördes i maj:

Trygghet och trivsel & Inflytande – Delaktighet

Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer något	Stämmer ofta	Stämmer alltid	Vet ej
Mitt barn tycker att det är roligt att gå till förskolan	0%	3%	23%	74%	0%
Jag känner mig alltid välkommen till förskolan	0%	0%	19%	81%	0%
Det finns alltid någon att vända sig till med frågor eller problem som gäller mitt barn	0%	0%	29%	71%	0%
Personalen informerar om hur dagen har varit för mitt barn	0%	6%	45%	49%	0%
Jag upplever att personalen bryr sig om mitt barn	0%	0%	19%	81%	0%
Jag känner mig lugn och trygg under dagen när mitt barn är i förskolan	0%	6%	16%	78%	0%

Medeltalet för andelen positiva svar (stämmer något & stämmer ofta) var 98 %.

Lärande och utveckling & Inflytande – Delaktighet

Påstående	Stämmer inte alls	Stämmer något	Stämmer ofta	Stämmer alltid	Vet ej
Mitt barn utvecklas positivt genom den verksamhet som bedrivs i förskolan	0%	0%	35%	65%	0%
Mitt barn ges möjlighet att utveckla sin matematiska förmåga i förskolan	0%	3%	32%	42%	23%
Förskolan arbetar aktivt med mitt barns språkutveckling	0%	3%	16%	74%	6%
I förskolan förekommer inslag av naturvetenskap och teknik	0%	6%	35%	56%	3%
Förskolan präglas av ett genusmedvetet arbetssätt	0%	3%	16%	46%	35%
Jag är nöjd med innehållet i utvecklingssamtalet	0%	3%	10%	46%	42%
Jag informeras om verksamhetens mål och innehåll	6%	10%	29%	52%	3%
Samarbetet mellan mig och personal fungerar bra	0%	3%	16%	81%	0%
Förskolans innemiljö inspirerar mitt barn till lek och lärande	3%	6%	19%	72%	9%
Förskolans utemiljö inspirerar mitt barn till lek och lärande	0%	6%	32%	62%	0%

Medeltalet för andelen positiva svar (stämmer något & stämmer ofta) var 83,6 %.

Situationen för barn i behov av särskilt stöd

Enligt skollagen och förskolans läroplan ska alla barn ges den ledning och stimulans som de behöver för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt. Alla barn behöver stöd i sin utveckling, några behöver särskilt stöd under vissa perioder eller under hela förskoletiden på grund av sjukdom, sociala förhållanden, funktionsnedsättning eller svårigheter att tillgodogöra sig utbildningen av andra orsaker. Barn som behöver extra anpassningar eller särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver. Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn, ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att barn är i behov av särskilt stöd, ska förskolechefen se till att barnet ges sådant stöd. En generellt god kvalitet i förskolan är ofta den bästa insatsen för barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling.

Skolinspektionen genomförde under våren 2017 en kvalitetsgranskning på en av områdets förskolor. De tittade på förskolans arbete med barn i behov av särskilt stöd. Inspektörerna

observerade arbetet på en förskoleavdelning, intervjuade personal, specialpedagog och förskolechef samt granskade dokumentationen. Skolinspektionen bedömde att förskolan hade ändamålsenliga arbetssätt för att uppmärksamma barn i behov av särskilt stöd. Förskolechefen hade dock inte sett till att personalen hade en gemensam bild av uppdraget och hur det ska bedrivas. Vid förskolan saknades tydliga rutiner för hur arbetet med barn i behov ska bedrivas.

På Sjöliljan kommer vi framöver, i större utsträckning än tidigare, dokumentera kartläggningar samt upprätta och följa upp handlingsplaner för alla barn som behöver särskilda stödåtgärder. Utgångspunkten är barnets behov och vi ser först och främst att verksamheten är en resurs för barn i behov av särskilt stöd. Vi ser barngruppen som en viktig och aktiv del i det enskilda barnets utveckling och lärande. Behovet av särskilt stöd är relaterat till vad som händer i mötet mellan barnet och de människor och den miljö som finns samt de aktiviteter som sker i förskolan. Handlingsplanen utformas tillsammans med vårdnadshavare och följs upp kontinuerligt.

Specialpedagogen har som huvuduppgift att, tillsammans med arbetslagen och förskolechef, arbeta för att barn i behov av särskilt stöd ska lyckas med sin förskoletid. Förskolan kan genom specialpedagogen erbjuda pedagogiska kartläggningar, kompensatoriska hjälpmedel, stöttning av enskilda barn och handledning till personal. Förutom det pedagogiska stödet har specialpedagogen en stor kontaktyta vad det gäller medicinskt, psykologiskt och socialt kunnande. Förskolan har nu utökat tiden för specialpedagogens arbete inom förskoleområdet.

Barn med annat modersmål än svenska

Av både skollagen och förskolans läroplan framgår att förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål. Ett interkulturellt förhållningssätt som kännetecknas av en positiv attityd till det mångkulturella samhället ska genomsyra verksamheten. Nyfikenhet, öppenhet och en vilja att ta reda på mer om barnets språk och kultur påverkar barnets möjligheter till att utveckla sina språk.

För att barnet ska kunna utveckla sina språk väl är det viktigt att både hemmet och personalen aktivt hjälps åt. Ett språkligt lärande blir bäst genom att språket används i meningsfulla sammanhang i vardagen. Flera språk kan utvecklas parallellt och tvåspråkighet har positiva effekter på barnens språk- och kunskapsutveckling. Arbetet med att stödja barns språkutveckling är en pedagogisk fråga för pedagogerna på förskolan. Våra digitala verktyg bör användas och har använts för att främja barnens språkutveckling på både svenska och det aktuella modersmålet samt för att stötta kommunikationen med föräldrarna.

En interkulturell pedagogik är en ständigt pågående process som syftar till att övervinna och överbygga kulturella barriärer. På Sjöliljan har vi under verksamhetsåret förutom svenska, haft modersmålen arabiska, dari och japanska.

5) Analys och bedömning av måluppfyllelse

Föräldrarna bedömer att måluppfyllelsen vad det gäller **trygghet och trivsel & inflytande och delaktighet** är mycket god, medeltalet för andelen positiva svar var 98 %. I den enkät regionen genomförde hade Sjöliljan mycket högre nöjdhetsvärde än genomsnittet för kommunala förskolor.

97 % av de som besvarade majenkäten anser att deras barn tycker att det är roligt att gå till förskolan. 100 % upplever att personalen bryr sig om deras barn och att det alltid finns någon att vända sig till med frågor eller problem som rör sitt barn. Lika många känner sig lugna och trygga under dagen när deras barn är på förskolan och de känner sig alltid välkomna till förskolan. Vi tolkar dessa siffror som att en stor majoritet av föräldrarna upplever att personalen arbetar för att främja trygghet. Personalen arbetar aktivt med att alla barn ska bli sedda och bekräftade dagligdags samt att vara bemötande pedagoger till föräldrarna. Personalen uppmärksammar när barnen/föräldrarna kommer på morgonen, de anpassar hejdå-rutinerna efter barnens behov och föräldrarnas önskemål, de skickar sms till föräldrarna om något speciellt har hänt. Vid lämning och hämtning ute har personalen västar på sig, färgen beskriver vilken avdelning de tillhör och det är då lätt att se var sitt barns personal befinner sig eller om det är en vikarie som arbetat den dagen. Personalen verkar för att ge föräldrarna information varje dag om hur dagen har varit, 94 % uppfattar också att så sker. All föräldrakontakt ska bygga på en öppen och respektfull kommunikation och enkätsvaren säger oss att så sker på förskolan Sjöliljan.

Vad det gäller föräldrarnas bedömning av **lärande och utveckling & inflytande och delaktighet**, och hur bra personalen är på att synliggöra innehållet i läroplanen är resultatet betydligt lägre än området trygghet och trivsel. 83,6 % av föräldrarna tycker att personalen är bra på att synliggöra för dem hur de kopplar innehållet i verksamheten till läroplanen.

Endast 56 % av föräldrarna är nöjda med innehållet i utvecklingssamtalet. En förklaring till den siffran kan vara att alla inte har haft utvecklingssamtal på grund av olika anledningar. Det kan dock inte vara hela förklaringen, flera föräldrar upplever förmodligen att de inte är nöjda med innehållet i samtalet. Vi ska utveckla en gemensam mall på Sjöliljan, utifrån Regionens mall för utvecklingssamtalet, så att alla i huset vet vad som ska tas upp och att föräldrarna känner att det finns en röd tråd i utvecklingen, lärandet och det förändrade kunskandet på förskolan. Att använda Schoolsoft som kommunikationsform påbörjades under sen vårtermin 2017, detta är förmodligen ännu inte implementerat hos alla. Föräldrarna behöver logga in sig på Schoolsoft för att ta del av den information som läggs ut där. Till viss del finns i nuläget samma information på Schoolsoft som på avdelningarnas anslags-tavlor. Att hitta bra kommunikationsformer utöver utvecklingssamtalet med information om arbetet med läroplansinnehållet är viktigt.

Att förskolan präglas av ett genusmedvetet arbetssätt är det få föräldrar som ser, endast 62 % anger att de sett detta. Hela förskolan har fått utmärkelsen Jämställd förskola och i juni uppdaterade Hajen sin utmärkelse. Vi behöver bli mycket bättre på att arbeta med och synliggöra detta utvecklingsarbete för både barn och föräldrar.

74 % av föräldrarna upplever att deras barn ges möjlighet att utveckla sin matematiska förmåga i förskolan, detta behöver vi också kommunicera med föräldrarna.

Hela 91 % anser att förskolan arbetar aktivt med deras barns språkutveckling. Språkutveckling har varit ett fokusområde under verksamhetsåret och all personal har gått en ”Tecken som stöd” utbildning (TAKK). Arbetet med språkutveckling har på olika sätt ge-

nomsyrat verksamheten. Både barn och personal har ofta lyft området med föräldrar, förmodligen är det en förklaring till det positiva resultatet.

6) Åtgärder för förbättring

Nya utvecklingsområden

Förskolechefens strävan är att Norra Gotlands förskoleområde ska ha bästa, möjliga förskolor, att alla barn ska känna sig viktiga och värdefulla och välkomna till förskolan. Barn är lekande, lärande individer, lek och lärande ska vara integrerade i förskolans verksamhet. Det är viktigt att ta tillvara på och utveckla de olika förmågor barnen har samt verka för att deras lust att lära ökar under tiden i förskolan. Ett par utvecklingsområden som alla förskolor på Gotland har ur ett likvärdighetsperspektiv är ”Likvärdig och tillgänglig utbildning” och ”Allas ansvar för förskolans uppdrag”. Förskolechefen menar att verksamhetsutveckling sker när personalen tillsammans i arbetslagen, i pedagoggrupper och på hela förskolan samtalar om normer, värderingar, undervisning, utveckling, lärande och barns inflytande.

Efter analys av våra resultat anser förskolechef att vi ytterligare behöver arbeta med utvecklingsområdet:

Fördjupa förståelsen av uppdraget.

- Vi behöver detta år ytterligare **fördjupa våra kunskaper om den reviderade läroplanen, Lpfö-98/16**. Det är viktigt att tid ges till både enskild reflektion och erfarenhetsutbyte. Personalen behöver utveckla den gemensamma dokumentationen av och omkring Lpfö för att tydliggöra mål och resultat för barnen, sig själva, föräldrarna och ledning. Respektive avdelning väljer vilka områden, utifrån Lpfö, som de behöver ha större fokus på under verksamhetsåret och har de med sig i sin planering och uppföljning av verksamheten. Alla avdelningar ska under kommande verksamhetsår använda sig av ”Lpfö I Praktiken, LIP” (Läroplanspappret) i all planering av, reflektion över och utvärdering av verksamheten. Det individuella barnets utveckling, lärande och förändrade kunnande i förhållande till läroplansområdena, utifrån den verksamhet de erbjuds, ska dokumenteras. Vi kommer också att arbeta med Skolverkets allmänna råd och stödmaterial och till viss del Ecersmaterialet som är en planeringshjälp att använda sig av tillsammans med Lpfö.
- Arbetet med den **pedagogiska dokumentationen** behöver fördjupas. Pedagogisk dokumentation är ett verktyg för att bättre få syn på att barnen är införstådda med det som sker och att de får stort utrymme att både påverka, medverka och ge uttryck för sina idéer? Pedagogisk dokumentation ger barns tankar ett värde. Vardagen erbjuder oändliga möjligheter om man som pedagog ser dem och har möjlighet att samspela med barnen kring dem. Vi kommer att arbeta med Pedagogisk dokumentation i samtliga pedagoggrupper, vår pedagogista kommer att vara oss behjälplig i detta arbete.

- Under vårterminen 2018 kommer vi att arbeta med Specialpedagogiska Skolmyndighetens värderingsverktyg för **tillgänglig utbildning**.

Utvecklingsarbete sker i olika former i vardagen men det är viktigt att dessa kunskaper också lyfts i gemensamma samtal och dokumenteras.

7) Likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling

Vi har hitintills årligen upprättat en likabehandlingsplan och plan mot kränkande behandling för förskolan. Innehållet i likabehandlingsplanen har delvis kommunicerats med barnen. Kontinuerliga samtal mellan pedagogerna och barnen pågår, samt till viss del föräldrarna, om hur vi kan förebygga och förhindra trakasserier och kränkande behandling. Under början av höstterminen genomförde vi kartläggningar av platser på förskolan (inomhus eller utomhus) där det kan förekomma kränkningar. Vi utforskade också vilka typer av kränkningar som förekom på dessa platser. Avdelningarna gjorde trygghetsvandringar under hösten, därefter planerade pedagoger åtgärder och insatser som skulle genomföras för att förebygga och därmed förhindra vidare kränkningar. Dessa skrevs in i den årliga Likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling. Vi kopplade sedan samman dessa planer i en Likabehandlingsplan och den finns på vår hemsida. Från och med juni 2017 kommer vår plan heta Plan mot kränkande behandling där vårt arbete mot kränkningar och diskriminering dokumenteras. Lagkravet på en Likabehandlingsplan har tagits bort men lagkravet för skolverksamheter har skärpts vad det gäller att arbeta aktivt och förebyggande, inte bara mot kränkande behandling utan också mot diskriminering.